YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
11 päivänä lokakuuta 2001 *

Asiassa C-267/99,

jonka Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Luxemburg) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Christiane Adam, puolison nimi Urbing,

vastaan

Administration de l'enregistrement et des domaines

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1) liitteessä F olevan 2 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Colneric sekä tuomarit V. Skouris (esittelevä tuomari) ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Urbing-Adam, edustajanaan avocat F. Entringer,

— Administration de l'enregistrement et des domaines, edustajanaan avocat A. Kronshagen,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja G. Berscheid,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal d'arrondissement de Luxembourg on 15.7.1999 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.7.1999, esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) liitteessä F olevan 2 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat asuntoyhtiön isännöitsijän ammattia harjoittava Urbing-Adam ja Luxemburgin arvonlisäveroviranomainen (jäljempänä veroviranomainen) ja jossa on kyse siitä arvonlisäverokannasta, jota on sovellettava Urbing-Adamin ammattitoiminnassaan verovuosina 1991—1994 suorittamiin palveluihin.

Sovellettavat oikeussäännöt

Kuudes direktiivi

Kuudennen direktiivin ne säännökset, joissa esiintyy käsite "vapaa ammatti"

3 Kuudennen direktiivin 28 artiklan 3 kohdan b kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat siirtymäkautena "jatkaa liitteessä F lueteltujen liiketoimien vapauttamista jäsenvaltiossa voimassa olevin edellytyksin".

4 Kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa esiintyy käsite vapaa ammatti. Tämä säännös kuuluu seuraavasti:

"kirjailijoiden, taiteilijoiden, taiteellisten teosten esittäjien, asianajajien ja muiden vapaiden ammattien harjoittajien suorittamat palvelut, lukuun ottamatta lääketieteellisten ja avustavan hoitohenkilöstön ammattiryhmien palveluja, jos ei ole kyse 11 päivänä huhtikuuta 1967 annetun toisen neuvoston direktiivin liitteessä B tarkoitetuista palveluista".

Verokantoihin liittyvät kuudennen direktiivin säännökset

5 Kuudennen direktiivin 12 artiklan 4 kohdassa, sellaisena kuin se oli ennen 1.1.1993, säädettiin seuraavaa:

"Tiettyihin tavaroiden luovutuksiin ja tiettyihin palvelujen suorituksiin voidaan soveltaa korotettuja tai alennettuja verokantoja. Jokainen alennettu verokanta on vahvistettava siten, että tämän kannan soveltamisen tuloksena oleva arvonlisäveron määrä tavallisesti mahdollistaa 17 artiklan mukaan vähennyskelpoisen arvonlisäveron määrän vähentämisen kokonaisuudessaan."

6 Yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta (ALV-kantojen lähentäminen) 19 päivänä lokakuuta 1992 anne-

tulla neuvoston direktiivillä 92/77/ETY (EYVL L 316, s. 1), joka oli täytäntöönpantava viimeistään 31.12.1992, kumottiin kuudennen direktiivin 12 artiklan 4 kohdan ensimmäinen virke, muotoiltiin uudelleen sen 28 artiklan 2 kohta ja lisättiin siihen uusi liite H.

7 Kuudennen direktiivin 28 artiklan 2 kohdan e alakohdassa, sellaisena kuin se on direktiivissä 92/77/ETY, joka on tämän asian kannalta merkityksellinen säännös, säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot, jotka 1 päivänä tammikuuta 1991 sovelsivat alennettua verokantaa muiden kuin liitteessä H tarkoitettujen tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin, voivat soveltaa alennettua verokantaa tai jompaakumpaa 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua alennettua verokantaa näihin luovutuksiin, jos tämä verokanta on vähintään 12 prosenttia."

8 Edellä mainitussa liitteessä H, jossa luetellaan ne tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset, joihin voidaan soveltaa alennettuja arvonlisäverokantoja, ei mainita vapaita ammatteja.

Kansallinen oikeus

Kansallinen arvonlisäverolainsäädäntö

9 Ennen 1.1.1993 Luxemburgin suurherttuakunta sovelsi vapaisiin ammatteihin kuuden prosentin suuruista alennettua arvonlisäverokantaa.

10 Arvonlisäverosta 5.8.1969 annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna 12.2.1979 annetulla lailla (jäljempänä arvonlisäverolaki), 40 §:n 4 momentin b kohdan mukaan alennettua arvonlisäverokantaa sovelletaan vapaiden ammattien harjoittajien suorittamiin palveluihin suurherttuakunnan asetuksella säädettävin rajoituksin ja edellytyksin.

11 Alennetun arvonlisäverokannan soveltamisrajoituksista ja -edellytyksistä 7.3.1980 annetun suurherttuakunnan asetuksen 4 §:ssä säädetään, että arvonlisäverolain 40 §:n 4 momentin b kohdassa tarkoitettuja vapaiden ammattien harjoittajien suorittamia palveluja ovat asianajajan, notaarin, ulosottomiehen, varainhoitajan, insinöörin, arkkitehdin, maanmittarin, tarkastajan, teknikon, kemistin, keksijän, konsultin, tilintarkastajan, eläinlääkärin, toimittajan, lehtivalokuvaajan, tulkin, kääntäjän ja muiden vastaavien ammatinharjoittajien suorittamat palvelut siitä riippumatta, ovatko nämä ammatinharjoittajat luonnollisia henkilöitä vai oikeushenkilöitä tai harjoittavatko he toimintaansa pää- vai sivutoimisesti.

12 Luxemburgin suurherttuakunta on mukautunut tämän tuomion 7 kohdassa mainittuun yhteisön säännökseen säätämällä 1.1.1993 alkavin vaikutuksin, että vapaisiin ammatteihin sovelletaan 12 prosentin suuruista arvonlisäverokantaa eli niin sanottua keskivertokantaa.

13 Arvonlisäverolain 40 §:n 3 momentissa, sellaisena kuin se on talousarviosta 20.12.1991 annetussa laissa, säädetään nimittäin, että 12 prosentin suuruista keskiverokantaa sovelletaan kyseisen lain liitteessä C mainittuihin tavaroihin ja palveluihin. Liitteessä C olevassa 8 kohdassa mainitaan vapaiden ammattien harjoittajien suorittamat palvelut.

14 Alennetun, erittäin paljon alennetun ja keskiverokannan soveltamisrajoituksista ja -edellytyksistä 21.12.1991 annetun suurherttuakunnan asetuksen 7 §:n 1 momentissa määritellään 7.3.1980 annetun suurherttuakunnan asetuksen

4 §:ää vastaavin tavoin ne vapaiden ammattien harjoittajien suorittamat palvelut, joita muutetun arvonlisäverolain liitteessä C olevassa 8 kohdassa tarkoitetaan.

Isännöitsijän toimintaa sääntelevä kansallinen oikeus

15 Rakennettujen kiinteistöjen yhteisomistusta koskevista säännöistä 16.5.1975 annetun lain mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna, sellaisen rakennetun kiinteistön tai useiden rakennettujen kiinteistöjen yhteisomistajilla, jonka omistusoikeus on jaettu useiden henkilöiden kesken osuuksiin, jotka antavat oikeuden tiettyyn yksityiseen tilaan ja osuuteen yhteisistä tiloista, on velvollisuus perustaa asuntoyhtiö, joka on yhteisön laillinen edustaja ja oikeushenkilö.

16 Yhteisomistuksesta annetun lain toimeenpanomääräyksistä 13.6.1975 annetun suurherttuakunnan asetuksen säännösten mukaan yhteisomistajien yleiskokouksen on nimitettävä isännöitsijä, ja isännöitsijän tehtävät voidaan uskoa kenelle tahansa luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Isännöitsijän tehtäviin kuuluu huolehtia yhteisomistussuhteen perustamissääntöjen ja yleiskokouksen päätösten toimeenpanosta. Hän hallinnoi kiinteistöä sekä huolehtii sen kunnossapidosta, vartioinnista ja huollosta. Hätätapauksessa hän voi omasta aloitteestaan toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet kiinteistön suojelemiseksi. Hän edustaa asuntoyhtiötä siviilioikeudellisissa asioissa ja, yleensä yleiskokouksen valtuuttamana, tuomioistuimessa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Koska Urbing-Adam katsoi olevansa vapaan ammatin harjoittaja, hän laati vuosia 1991 ja 1992 koskevat arvonlisäveroilmoituksensa käyttäen perustana

6 prosentin suuruista alennettua verokantaa ja vuosia 1993 ja 1994 koskevat ilmoituksensa käyttäen perustana 12 prosentin suuruista keskiverokantaa. Koska veroviranomainen katsoi, että Urbing-Adamin harjoittama toiminta ei ollut "omaisuudenhoitajan" toimintaa ja että se ei siis ollut vapaan ammatin harjoittamista vaan liiketoimintaa, se teki veronoikaisupäätöksen soveltaen kyseisiin toimiin yleisesti sovellettavaa 15 prosentin suuruista arvonlisäverokantaa.

18 Urbing-Adam on riitauttanut tämän päätöksen Tribunal d'arrondissementissa. Korostaen sitä itsenäisyyttä, joka isännöitsijällä Luxemburgin lainsäädännön perusteella on tehtäviään suorittaessaan, hän on väittänyt harjoittavansa 7.3.1980 annetun suurherttuakunnan asetuksen 4 §:ssä ja 21.12.1991 annetun suurherttuakunnan asetuksen 7 §:ssä tarkoitettua vapaata ammattia. Hän on todennut, että hänellä on tästä syystä arvonlisäverolain 40 §:n 4 momentin b kohdan nojalla oikeus soveltaa vuosien 1991 ja 1992 osalta alennettua verokantaa ja saman lain, sellaisena kuin se oli talousarviosta 20.12.1991 annetulla lailla muutettuna, 40 §:n 3 momentin nojalla oikeus soveltaa vuosien 1993 ja 1994 osalta keskiverokantaa.

19 Veroviranomainen sitä vastoin katsoo, ettei isännöitsijän ammatti, sellaisena kuin siitä säädetään Luxemburgin lainsäädännössä, ole vapaa ammatti ja että se on omaisuudenhoitajan ammatista erillinen ammatti, jonka harjoittaminen ei edellytä erityistä ammattipätevyyttä, ja että siihen kuuluu pelkkä huolenpito kiinteistön yhteisistä tiloista yhteisomistajien yleiskokouksen valvonnassa.

20 Koska vapaan ammatin käsitettä ei määritellä Luxemburgin arvonlisäverolainsäädännössä, vaan siitä ilmenee ainoastaan, että vapaina ammatteina pidetään siinä lueteltuja useita erilaisia ammatteja sekä muita vastaavia ammatteja, Tribunal d'arrondissement de Luxembourg on katsonut, että sen käsiteltävänä

olevan asian ratkaiseminen edellyttää kuudennen direktiivin liitteessä F olevan 2 kohdan tulkintaa. Tästä syystä se on päättänyt esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Onko jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY liitteessä F olevassa 2 kohdassa esiintyvä vapaan ammatin käsite yhteisön oikeuden itsenäinen käsite?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

2. Käsittääkö vapaan ammatin käsite asuntoyhtiön isännöitsijän ammatin?"

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

21 Veroviranomainen väittää, että pääasiassa ei ole kyse kuudennen direktiivin 28 artiklan 3 kohdan ja liitteessä F olevan 2 kohdan säännöksistä, joista ennakkoratkaisua on pyydetty, sillä niillä säännellään arvonlisäverovapautta eikä sitä, miten jäsenvaltioiden on sovellettava alennettua arvonlisäverokantaa. Viimeksi mainittua asiaa säännellään kuudennen direktiivin, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/77/ETY, 12 artiklalla ja 28 artiklan 2 kohdalla, ja Luxemburgin suurherttuakunta oli nimenomaan näiden säännösten nojalla ennen 1.1.1993 soveltanut vapaiden ammattien harjoittajien suorittamiin palveluihin 6 prosentin suuruista alennettua arvonlisäverokantaa ja tämän päivämäärän jälkeen 12 prosentin suuruista arvonlisäverokantaa. Lisäksi pääasiassa sovellettavissa Luxemburgin säännöksissä ei millään tavoin viitata yhteisön lainsäädäntöön.

22 Veroviranomaisen mukaan kansallinen tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun sellaisen käsitteen tulkinnasta, joka esiintyy pääasiaan selvästi soveltumattomassa yhteisön oikeuden säännöksessä. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin ei yhdistetyissä asioissa C-297/88 ja C-197/89, Dzodzi, 18.10.1990 annetun tuomion (Kok. 1990, s. I-3763, 40 kohta; Kok. Ep. X, s. 555), asiassa C-231/89, Gmurzynska-Bscher, 8.11.1990 annetun tuomion (Kok. 1990, s. I-4003, 18 ja 19 kohta) ja asiassa C-28/95, Leur-Bloem 17.7.1997 annetun tuomion (Kok. 1997, s. I-4161, 26 kohta) annettujen tuomioiden mukaisesti ole toimivaltainen vastaamaan esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin.

23 Tältä osin on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuimien yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimella on näin ollen siten yleensä velvollisuus ratkaista esitetyt kysymykset (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 38 kohta).

24 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin myös katsonut, että oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi sen on poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön. Kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen voidaan kieltäytyä vastaamasta vain silloin, kun on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, kun kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka kun yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. em. asia PreussenElektra, tuomion 39 kohta).

25 On totta, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esitetyt ennakkoratkaisukysymykset liittyvät kuudennen direktiivin arvonlisäverovapautta koskevassa säännöksessä esiintyvän vapaan ammatin käsitteen tulkintaan, vaikka pääasian

oikeudenkäynnissä ei olekaan kyse tämän käsitteen alan määrittämisestä arvonlisäverovapauteen liittyvän asian ratkaisemiseksi, vaan siitä, että siinä on päätettävä isännöitsijän toimintaan sovellettavasta arvonlisäverokannasta ja vielä kaiken lisäksi Luxemburgin arvonlisäverolainsäädännön perusteella.

26 Yksinomaan näiden seikkojen perusteella ei kuitenkaan voida katsoa, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä tulkinnalla ei olisi mitään yhteyttä pääasian kohteeseen ja ettei yhteisöjen tuomioistuin näin ollen olisi toimivaltainen ratkaisemaan esitettyjä ennakkoratkaisukysymyksiä.

27 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kun kansallisen lainsäädännön mukaan valtion sisäisten tilanteiden ratkaisemisessa on noudatettava yhteisön oikeudessa annettuja ratkaisuja, jotta taattaisiin, että toisiaan vastaavissa tilanteissa noudatetaan samaa menettelyä, yhteisöllä on selvä intressi siihen, että yhteisön oikeudesta omaksuttuja säännöksiä ja käsitteitä tulkitaan myöhempien tulkintaerojen välttämiseksi yhdenmukaisesti siitä riippumatta, missä olosuhteissa näitä säännöksiä ja käsitteitä sovelletaan (ks. mm. asia C-130/95, Giloy, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4291, 28 kohta ja asia C-1/99, Kofisa Italia, tuomio 11.1.2001, Kok. I-207, 32 kohta).

28 Tämä toteamus pätee sitäkin suuremmalla syyllä silloin, kun sillä kansallisella lainsäädännöllä, jossa yhteisön oikeuden säännöksessä esiintyvää käsitettä käytetään, saatetaan kyseisen säännöksen sisältävä direktiivi osaksi kansallista oikeutta.

29 Tästä seuraa, että tällaisessa tilanteessa se seikka, että tulkittavaksi pyydettyä yhteisön oikeuden käsitettä vaaditaan kansallisen oikeuden alaan kuuluvassa asiassa sovellettavaksi olosuhteissa, jotka poikkeavat vastaavassa yhteisön säännöksessä tarkoitetuista olosuhteista, ei aiheuta sitä, ettei pyydetyn tulkinnan ja pääasian kohteen välillä voisi olla mitään yhteyttä.

30 Kansallinen tuomioistuin toteaa välipäätöksessään, että "[Luxemburgin] arvonlisäverolainsäädännöllä [täytäntöönpannaan] asianomaiset yhteisön direktiivit" ja että näin ollen "vapaaseen ammattitoimintaan sovellettavaa verokantaa koskevaa Luxemburgin lainsäädäntöä on tulkittava siten, että tämä tulkinta sopii yhteen arvonlisäveroa koskevien yhteisön säännösten" ja erityisesti tämän käsitteen sisältävän kuudennen direktiivin liitteessä F olevan 2 kohdan kanssa.

31 Veroviranomaisen esittämä väite, jonka mukaan ennakkoratkaisukysymykset eivät ole yhteydessä pääasian kohteeseen, on näin ollen ja tämän tuomion 27—29 kohdassa esitetyt seikat huomioon ottaen hylättävä.

32 Yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin.

Ennakkoratkaisukysymykset

33 Näillä kahdella ennakkoratkaisukysymyksellä, joita on syytä tarkastella yhdessä, kansallinen tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, kuuluuko asuntoyhtiön isännöitsijän ammatti kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa mainittuihin vapaisiin ammatteihin.

34 Koska pääasiassa esitetty kysymys koskee sitä, onko tätä ammattia arvonlisäverotuksessa kohdeltava kuten vapaita ammatteja, joihin sovelletaan alennettua eikä yleistä arvonlisäverokantaa, aluksi on syytä täsmentää, että kuudennen direktiivin 12 artiklan 4 kohdassa, sellaisena kuin se oli ennen direktiivin 92/77/ETY antamista, sallittiin se, että jäsenvaltiot sovelsivat alennettuja verokantoja

tiettyihin tavaroiden luovutuksiin ja tiettyihin palvelujen suorituksiin ja että kuudennen direktiivin 28 artiklan 2 kohdan e alakohdassa, sellaisena kuin se on direktiivin 92/77/ETY perusteella, sallittiin se, että jäsenvaltiot, jotka 1.1.1991 sovelsivat alennettua verokantaa muiden kuin liitteessä H tarkoitettujen tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin, voivat jatkaa alennetun verokannan soveltamista, jos tämä verokanta on vähintään 12 prosenttia. On riidatonta, että vapaita ammatteja ei sellaisinaan mainita liitteessä H.

35 Tästä seuraa, että asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluu päättää, mihin ammatteihin kuudennen direktiivin edellä mainituissa säännöksissä säädettyä alennettua verokantaa voidaan soveltaa, ja määritellä nämä ammatit.

36 Tätä toimivaltaa käyttäessään jäsenvaltioiden on kuitenkin noudatettava verotuksen neutraalisuuden periaatetta. Tämän periaatteen vastaista on muun muassa se, että keskenään samankaltaisia ja näin ollen kilpailevia tavaroita tai palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla, joten näihin tavaroihin tai palveluihin on sovellettava yhtenäistä verokantaa (ks. tämän suuntaisesti asia C-481/98, komissio v. Ranska, tuomio 3.5.2001, Kok. 2001, s. I-3369, 22 kohta).

37 Tämä koskee myös sitä verotuskohtelua, jota Luxemburgin suurherttuakunnassa sovelletaan niihin vapaisiin ammatteihin, joihin edellä tämän tuomion 34 artiklassa mainittujen kuudennen direktiivin säännösten mukaisesti sovellettiin 31.12.1992 saakka 6 prosentin suuruista alennettua verokantaa, jota 1.1.1993 lähtien korotettiin 12 prosenttiin.

38 Vapaan ammatin käsitteen ulottuvuuden osalta on syytä todeta, että tätä käsitettä käytetään kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa ilman, että sitä

olisi siinä kuitenkaan yleispätevästi ja kattavasti määritelty. Kuudennen direktiivin 28 artiklan 3 kohdan b alakohdan — jota liite F koskee — mukaan tässä liitteessä tarkoitetut liiketoimet voidaan siirtymäkautena vapauttaa arvonlisäverosta jäsenvaltiossa voimassa olevin edellytyksin.

39 Jotta kansalliselle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on kuitenkin syytä tuoda esille tiettyjä kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa tarkoitetuille vapaille ammateille tunnusomaisia piirteitä. Kuten komissio on kirjallisissa huomautuksissaan esittänyt, tässä säännöksessä tarkoitetut vapaat ammatit ovat ammatteja, joille on muun muassa ominaista se, että niissä tehdään selvästi henkistä työtä, että niiden harjoittaminen edellyttää suurta ammattipätevyyttä ja että ne yleensä kuuluvat täsmällisen ja tiukan ammatillisen sääntelyn alaisuuteen. On syytä lisätä, että henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on erityinen merkitys tällaista ammattia harjoitettaessa ja että sen harjoittaminen edellyttää joka tapauksessa merkittävää itsenäisyyttä ammattitoimien suorittamisessa.

40 Kansallisen tuomioistuimen on näiden perusteiden nojalla päätettävä, onko asian kannalta merkityksellisessä Luxemburgin lainsäädännössä säädettyä isännöitsijän ammattia pidettävä vapaana ammattina.

41 Edellä esitetty huomioon ottaen ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava siten, että kunkin jäsenvaltion asiana on päättää, mihin ammatteihin voitiin kuudennen direktiivin 12 artiklan 4 kohdan nojalla 31.12.1992 saakka soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa ja mihin ammatteihin sitä voidaan kuudennen direktiivin 28 artiklan 2 kohdan e alakohdan, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/77/ETY, nojalla soveltaa 1.1.1993 lähtien, sekä määritellä nämä ammatit, ja että niiden on tällöin noudatettava arvonlisäveron neutraalisuuden periaatetta.

Kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa tarkoitetut vapaat ammatit ovat ammatteja, joille on ominaista se, että niissä tehdään selvästi

henkistä työtä, että niiden harjoittaminen edellyttää suurta ammattipätevyyttä ja että ne yleensä kuuluvat täsmällisen ja tiukan ammatillisen sääntelyn alaisuuteen. Henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on erityinen merkitys tällaista ammattia harjoitettaessa, ja sen harjoittaminen edellyttää joka tapauksessa merkittävää itsenäisyyttä ammattitoimien suorittamisessa.

Oikeudenkäyntikulut

42 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Tribunal d'arrondissement de Luxembourgin 15.7.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Kunkin jäsenvaltion asiana on päättää, mihin ammatteihin voitiin jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisävero-

järjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 12 artiklan 4 kohdan nojalla 31.12.1992 saakka soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa ja mihin ammatteihin sitä voidaan tämän direktiivin 28 artiklan 2 kohdan e alakohdan, sellaisena kuin se on muutettuna yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta (ALV-kantojen lähentäminen) 19 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/77/ETY, nojalla soveltaa 1.1.1993 lähtien, sekä määritellä nämä ammatit, ja niiden on tällöin noudatettava arvonlisäveron neutraalisuuden periaatetta.

Kuudennen direktiivin liitteessä F olevassa 2 kohdassa tarkoitetut vapaat ammatit ovat ammatteja, joille on ominaista se, että niissä tehdään selvästi henkistä työtä, että niiden harjoittaminen edellyttää suurta ammattipätevyyttä ja että ne yleensä kuuluvat täsmällisen ja tiukan ammatillisen sääntelyn alaisuuteen. Henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on erityinen merkitys tällaista ammattia harjoitettaessa, ja sen harjoittaminen edellyttää joka tapauksessa merkittävää itsenäisyyttä ammattitoimien suorittamisessa.

Colneric Skouris Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä lokakuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

N. Colneric

toisen jaoston puheenjohtaja